

ВИСНОВОК

**рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента І.В. Олійник,
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи
Файермен Олени Олександрівни
на тему:**

«Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

На даний час, у зв'язку з глибокими і швидкоплинними соціально-економічними змінами, що відбуваються в нашій країні, демократизацією і гуманізацією суспільства, різко зросла значущість професій соціономічного типу і, відповідно, збільшилася потреба у великій кількості фахівців.

Основною метою професійної освіти сьогодні є підготовка кваліфікованого фахівця відповідного рівня та профілю, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, відповідального, який вільно орієнтується в суміжних галузях знань, здатного до ефективної роботи за спеціальністю на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності.

На сьогодні гострою постає необхідність професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами, яка обумовлена вимогами суспільства, що, в свою чергу, актуалізує необхідність створення педагогічних умов для отримання ними затребуваної професійної підготовки.

Доцільність дослідження зазначеної проблеми підсилюється необхідністю розв'язання виявлених суперечностей: потребами суспільства у компетентних фахівцях, здатних ефективно здійснювати соціальну підтримку батьків дітей з особливими потребами, та недосконалим, безсистемним і фрагментарним характером професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до такої роботи; високими загальноєвропейськими і світовими вимогами до особистості фахівця

соціономічної сфери, який здійснюватиме соціальну підтримку батьків дітей з особливими потребами та недостатньою розробленістю теоретичних і методичних засад його професійної підготовки і, як наслідок, обмеженістю необхідних спеціальних знань, умінь і якостей; запитом на реалізацію сучасних підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами та відсутністю для цього науково обґрунтованих технологічного, змістового та навчально-методичного забезпечення.

Отже, проведене дослідження, що присвячено проблемі підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами, є актуальним і своєчасним.

Своєчасність і соціальна значущість дослідження Олени Олександрівни підтверджується і його зв'язком з основними напрямками досліджень кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи Університету імені Альфреда Нобеля, проведених у межах комплексних наукових тем: «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Тему затверджено вченою радою Університету імені Альфреда Нобеля (протокол № 10 від 21.12.2021 р.).

Авторкою встановлено, що успішне розв'язання цієї проблеми уможлиблюється завдяки впровадженню розробленої і теоретично обґрунтованої технології підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами, яка спрямована на розвиток ціннісно-мотиваційного, змістово-теоретичного, операційно-практичного, особистісного компонентів зазначеної готовності.

Справляє позитивне враження чітко сформульований і достатньо виважений науковий апарат дослідження – відзначимо, що у вступі дуже

влучно визначено актуальність, чітко і коректно визначені об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, теоретико-методологічні основи, наукова новизна, практичне значення дослідження тощо. Робота характеризується логічністю та структурною цілісністю. Позитивно слід також відзначити доцільність використання дисертанткою у своїй науковій роботі сучасного арсеналу методів і методик проведення дослідження.

Глибокий аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних науковців дозволив засвідчити глибоку обізнаність авторки з обраною проблемою. На основі результатів цього аналізу було виокремлено різні підходи науковців до трактування ключових понять дослідження: соціальна підтримка батьків дітей з особливими потребами, фахівці соціономічної сфери, технологія підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами, що, в свою чергу, створило підстави для чіткого визначення сутності та здійснення компонентно-структурного аналізу готовності майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами.

Варто особливо відзначити логічність і цілісність структури дисертаційної роботи. Завдання дослідження та його етапи дають повну картину про спрямованість наукового пошуку на конкретні результати та послідовність їх отримання.

Надто цікавим виявляється підхід дослідниці до вирішення поставлених завдань, які цілком виконані. Не викликає сумніву наукова новизна, теоретична і практична значущість роботи.

Нам імпонує логіка презентації результатів дослідження на сторінках дисертації, яка складається з двох розділів і дає багатоплановий ракурс бачення розвитку вказаної проблеми.

Високої оцінки заслуговує структура дисертаційної роботи, яка є логічно продуманою: первинно увага дослідниці зосереджується на теоретичних засадах професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей особливими

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 19:27:03 07.10.2023

Назва файлу з підписом: Висновок Олійник на дис Файермен.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 3.5 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Висновок Олійник на дис Файермен.pdf
Розмір файлу без підпису: 3.5 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА

П.І.Б.: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 3051619088

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 19:27:03 07.10.2023

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000006BEF23015C2A7504

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

потребами, далі дисертантка здійснює теоретичне обґрунтування та експериментальну перевірку ефективності технології підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами, аналізує ефективність технології підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами та узагальнює результати дослідження.

З цього за логікою дослідження випливає наукова новизна дисертації: авторкою вперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами на підставі системного, діяльнісного, компетентнісного, особистісно орієнтованого, середовищного, ресурсного підходів; уточнено й конкретизовано понятійно-категоріальний апарат досліджуваної проблеми («підтримка», «соціальна підтримка», «соціальна підтримка батьків дітей з особливими потребами», «готовність майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами», «технологія підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами»); удосконалено зміст, форми (лекційні, семінарські й практичні заняття, самостійна, науково-дослідна, гурткова, волонтерська робота, асистентська й переддипломна практика), методи навчання (діалогічно-дискусійні, ігрові, коучингові, колаборативні, проєктні, тренінгові, ситуаційного навчання), навчально-методичне й інформаційне забезпечення процесу формування ціннісно-мотиваційного, змістово-теоретичного, операційно-практичного, особистісного компонентів готовності майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами в умовах магістерської підготовки; набули подальшого розвитку наукові уявлення про сутність, структуру, компоненти, показники й рівні готовності майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами; діагностичний інструментарій оцінювання рівнів зазначеної готовності.

Вважаємо за необхідне зупинити увагу на перевагах рецензованої роботи: дослідження має безсумнівну практичну цінність, яка логічно пов'язана з актуальністю, науковою новизною і теоретичною значущістю роботи. Результати дослідження можуть бути використані для подальшого вдосконалення теорії та практики професійної освіти, зокрема у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальностей 231 Соціальна робота та 053 Психологія.

Вважаємо за доцільне зазначити, що кожний розділ дисертаційної роботи Олени Олександрівни має свою наукову значимість, слугує науковим підґрунтям для наступного розділу, в результаті об'єднання усіх розділів сформульовано цілісне та системне теоретично-практичне педагогічне дослідження, вагомість якого підтверджується використанням авторкою широкого спектру методології, що створює можливості для вирішення наукового завдання щодо підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами.

Сформована Оленою Олександрівною джерельна база характеризується різноманітністю та достатньою повнотою, що слугує безперечним доказом інформативності та валідності представленої роботи. Науковий апарат, як засвідчує аналіз дисертації, визначено коректно, він є достатнім для розв'язання окреслених у роботі завдань. Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується також апробацією результатів дослідження.

Достовірність одержаних дисертанткою теоретичних та експериментальних результатів забезпечена адекватним методологічним підґрунтям, комплексом методів дослідження.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що зроблені за результатами наукового дослідження висновки на теоретичному та практичному рівнях підтвердили гіпотезу дослідження і свідчать про доцільність його проведення, глибину та практичну значущість для сучасної педагогічної науки.

Дисертаційна робота повністю відповідає змістовим (є інформативною, розкриття теми характеризується завершеністю та повнотою розкриття теми дослідження, подана до розгляду інформація, є об'єктивною) та лінгвістичним (орфографічним, пунктуаційним, стилістичним) параметрам. Наявна в дослідженні термінологія є доцільною і повністю відповідає вимогам наукового стилю. Матеріал представлено в логічній послідовності за схемою: тезис-аргумент, що дозволяє стверджувати про високий рівень володіння здобувачкою дослідницькою компетентністю.

Авторкою проведена належна робота з упровадження одержаних результатів у практику роботи вищих закладів освіти. Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Основні результати дослідження достатньо повно висвітлені в наукових працях. Подана дисертаційна робота свідчить про наукову зрілість дисертантки, її вміння бачити актуальні проблеми професійної освіти, готовність розв'язувати їх на достатньому науковому рівні. Зазначене вище дозволяє стверджувати, що представлена дисертаційна робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням, результати якого мають значення для розвитку педагогічної науки та практики.

Позитивно оцінюючи наукову цінність та практичну значущість дослідження, схвалюючи стратегію і тактику наукового пошуку авторки в порядку наукової дискусії висловлюємо певні міркування:

1. Дослідницею досить ґрунтовно висвітлено аспекти проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи в інклюзивному просторі США та Канади, однак є побажання підсилити критичний підхід авторки.

2. Вважаємо доречним, розширити методологічну основу дослідження, розглянувши андрагогічний підхід, оскільки врахування принципів навчання дорослих у процесі підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими

потребами є, на наш погляд, суттєвим.

3. Ураховуючи той факт, що дослідження продовжувалося в умовах режиму онлайн, ми б рекомендували дещо розширити опис співпраці студентів і фахівців-практиків (с. 178) та навести в додатках фрагменти навчальних занять у дистанційних умовах.

Указані рекомендації не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи О.О. Файермен. Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження О.О. Файермен на тему: «Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами» є завершеним, цілісним, самостійним науковим дослідженням, яке має наукову цінність, теоретичне та практичне значення. Загалом, дисертаційне дослідження повністю відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а його авторка – Файермен Олена Олександрівна – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

І.В. Олійник

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 19:27:03 07.10.2023

Назва файлу з підписом: Висновок Олійник на дис Файермен.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 3.5 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Висновок Олійник на дис Файермен.pdf
Розмір файлу без підпису: 3.5 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА

П.І.Б.: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 3051619088

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 19:27:03 07.10.2023

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000006BEF23015C2A7504

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований